Національний університет
«Одеська Юридична Академія»

Факультет прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції)

Кафедра криміналістики, судових експертиз
та поліграфології

Національний центр судових експертиз
при Міністерстві юстиції
Республіки Молдова

Міжнародна громадська організація
«Конгрес Криміналістів»

Одеський науково-дослідний
Інститут судових експертиз
Міністерства юстиції України

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«КРИМІНАЛІСТИКА МАЙБУТНЬОГО: ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ»

м. Одеса

05 червня 2026 року

КРИМІНАЛІСТИКА МАЙБУТНЬОГО: ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

5 червня 2026 р.

Одеса
2026

CRIMINALISTICS OF THE FUTURE: DIGITAL INNOVATIONS, ARTIFICIAL INTELLIGENCE, GLOBAL CHALLENGES AND THREATS

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference

5 June 2026

Odesa
2026

УДК 343.98:004.8(062)

К823

Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ»ОЮА» (протокол № 20 від 12 червня 2026 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №4 від 22 червня 2026 року)

Криміналістика майбутнього: цифрові інновації, штучний інтелект, глобальні виклики та загрози: збірник матеріалів міжнар. наук.–практ. конф. (м. Одеса, 5 черв. 2026 р.) / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, , О. Катарага, Д. Кішко, В. Шепітько, Д. Колодін, А. Колодіна Л. Аркуша, та ін.]; Нац. ун–т «Одеська юридична академія», кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології; Національний центр судових експертиз при Міністерстві юстиції Республіки Молдова; Одеський науково–дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України, Міжнародна громадська організація «Конгрес криміналістів». Одеса: НУ «ОЮА», 2026. 564 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково–практичної конференції «Криміналістика майбутнього: цифрові інновації, штучний інтелект, глобальні виклики та загрози», проведеної 5 червня 2026 року Національним університетом «Одеська юридична академія» за участю українських та іноземних науковців, судових експертів, представників правоохоронних органів, практиків, приватних експертів і здобувачів наукових ступенів. Матеріали присвячено криміналістичним інноваціям, цифровим технологіям, штучному інтелекту, розслідуванню злочинів у кіберпросторі, кримінально–правовим і кримінологічним викликам цифровізації, а також кримінально–процесуальним, оперативно–розшуковим та криміналістичним аспектам документування злочинів у цифровий час.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та дотримання принципів академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

UDC 343.98:004.8(062)

К823

Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 20, June, 12, 2026)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 4, June, 22, 2026)

Criminalistics of the Future: Digital Innovations, Artificial Intelligence, Global Challenges and Threats: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 5 June 2026) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, V. Shepitko, A. Kolodina, D. Kolodin, L. Arkusha, et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine; International Public Organization «Congress of Criminalists». Odesa: NU «OLA», 2026. 564 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Criminalistics of the Future: Digital Innovations, Artificial Intelligence, Global Challenges and Threats», held on 5 June 2026 by the National University «Odesa Law Academy». The conference brought together Ukrainian and foreign scholars, forensic experts, representatives of law enforcement agencies, practitioners, private experts and postgraduate researchers. The materials cover criminalistics innovations, digital technologies, artificial intelligence, expert support for justice, investigation of crimes in cyberspace, criminal law and criminological challenges of digitalization, as well as criminal procedure, operational–search and criminalistics aspects of documenting crimes in the digital age.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high–quality academic contributions and adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations and reliability of factual information.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ПРОКУРАТУРИ ТА СЛІДСТВА
(КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ)
КАФЕДРА КРИМІНАЛІСТИКИ, СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
ТА ПОЛІГРАФОЛОГІЇ
(м. Одеса, Україна)

NATIONAL UNIVERSITY «ODESA LAW ACADEMY»
FACULTY OF PROSECUTION AND INVESTIGATION
(CRIMINAL JUSTICE)
DEPARTMENT OF CRIMINALISTICS, FORENSIC EXAMINATIONS AND POLYGRAPHOLOGY
(Odesa, Ukraine)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ЮСТИЦІЇ
РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА
(м. Кишинів, Республіка Молдова)
NATIONAL CENTRE OF JUDICIAL EXPERTISE
MINISTRY OF JUSTICE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
(Chișinău, Republic of Moldova)

ОДЕСЬКИЙ НАУКОВО–ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
(м. Одеса, Україна)
ODESA SCIENTIFIC RESEARCH INSTITUTE
OF FORENSIC EXAMINATIONS
MINISTRY OF JUSTICE OF UKRAINE
(Odesa, Ukraine)

МІЖНАРОДНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«КОНГРЕС КРИМІНАЛІСТІВ»
(Україна)
INTERNATIONAL PUBLIC ORGANIZATION
«CONGRESS OF CRIMINALISTS»
(Ukraine)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ:

Сергій КІВАЛОВ – Президент Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., академік;

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ:

Мінас АРАКЕЛЯН – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор;

Денис КОЛОДІН – декан факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор;

Лариса АРКУША – завідувач кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор.

СПІВОРГАНІЗАТОРИ:

Ольга КАТАРАГА – директор Національного Центру судових експертиз Міністерства юстиції Республіки Молдова, судовий експерт вищої категорії, д.ю.н.;

Пьотр ПЄТКОВИЧ – заступник директора Національного Центру судових експертиз Міністерства юстиції Республіки Молдова, судовий експерт вищої категорії;

Дмитро КІШКО – директор Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України;

Антоніна ЧЕРЕМНОВА – вчений секретар Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України, к.ю.н., доцент;

Валерій ШЕПІТЬКО – президент Міжнародної громадської організації «Конгрес криміналістів», д.ю.н., професор.

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Дар'я МІНЧЕНКО – начальник відділу міжнародних зв'язків Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

Таїсія ІВАНІЙЧУК – директор наукової бібліотеки Національного університету «Одеська юридична академія», к.біол.н.;

Сергій СТАРОДУБОВ – декан факультету адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

Богдан ФАСІЙ – декан факультету судового та міжнародного права Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент

Євген ХИЖНЯК – декан факультету цивільної та господарської юстиції Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент

Віктор ЦИТРЯК – заступник декана факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

Юлія ГРЕСЬ – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

Анна КОЛОДІНА – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

Олександр ЧЕРНОВ – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».

ГОЛОВА РОБОЧОЇ ГРУПИ:

Анна КОЛОДІНА – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

ЧЛЕНИ РОБОЧОЇ ГРУПИ:

Вікторія ГРИНЕВИЧ – в.о. директора Центру поліграфологічних досліджень та тестування, асистент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ірина ПИШНЕНКО – провідний фахівець відділу ліцензування, акредитації та забезпечення якості освіти, асистент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Олександра СТАУРСЬКА – завідувач підготовчим відділенням, доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИПУСК / УКЛАДАЧІ:

Лариса АРКУША – завідувач кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор;

Антоніна ЧЕРЕМНОВА – вчений секретар Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України, к.ю.н., доцент;

Пьотр ПІЄТКОВИЧ – заступник директора Національного Центру судових експертиз Міністерства юстиції Республіки Молдова, судовий експерт вищої категорії;

Валерій ШЕПІТЬКО – президент Міжнародної громадської організації «Конгрес криміналістів», д.ю.н., професор;

Юлія ГРЕСЬ – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

Анна КОЛОДІНА – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

Олександра СТАУРСЬКА – завідувач підготовчим відділенням, доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».

Олександр ЧЕРНОВ – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».

УСЕНКО Олена……...128
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СУДОВО–ЕКСПЕРТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

ЧОРНОУС Юлія……..132
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

ШЕВЧУК Віктор……..136
КРИМІНАЛІСТИКА МАЙБУТНЬОГО В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

ШЕПІТЬКО Валерій, ШЕПІТЬКО Михайло……142
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА МІСЦЕ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ В СТРУКТУРІ КРИМІНАЛІСТИКИ

СЕКЦІЯ 2.
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СИСТЕМІ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОСУДДЯ

АФАНАСЕНКО Світлана……..148
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СИСТЕМІ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОСУДДЯ

БАТІГ Андрій……..151
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ PYTHON У СУДОВІЙ ЗАЛІЗНИЧНО–ТРАНСПОРТНІЙ ЕКСПЕРТИЗІ

БАЧИЛО Тетяна……..154
ПРОБЛЕМА ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУДОВО–ЕКСПЕРТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

БІЛІНСЬКИЙ Маркіян……..158
ВИКОРИСТАННЯ АЛГОРИТМІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ТЕХНІКО–КРИМІНАЛІСТИЧНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ ДОКУМЕНТІВ

ВОЗОВИК Юрій……...161
ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВОЇ ФІКСАЦІЇ СЛІДІВ ТЕРМІЧНОГО ВПЛИВУ В СУДОВО–ЕКСПЕРТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

VOZIAN Viorica……164
METODE DE CERCETARE ȘI ANALIZĂ A LIMBAJULUI INVECTIV ÎN CADRUL EXPERTIZEI JUDICIARE DE AUTOR

ГАЛАЙКО Марина……171
ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ІННОВАЦІЙ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В БУДІВЕЛЬНО–ТЕХНІЧНУ ЕКСПЕРТИЗУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

ГОЛОВАЧ Ростислав, ШЕРЕМЕТОВ Сергій……176
ЦИФРОВІ НОСІЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТИ СУДОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ: ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ ТА НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

GRECU Polixenia……180
CORELAREA DATELOR MEDICO–LEGALE ȘI A REZULTATELOR EXPERTIZEI BALISTICE ÎN RECONSTITUIREA MECANISMULUI MORȚILOR PRIN ÎMPUȘCARE

КРИВОНОЖКО Галина, СОБІН Олексій……..184
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ В ЕКСПЕРТНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗСЛІДУВАННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ ТА ЦИФРОВИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

ЛЯХОВЕЦЬКИЙ Сергій……...189
ІНСЦЕНУВАННЯ САМОГУБСТВА ЧЕРЕЗ ПОВІШАННЯ ДЛЯ ПРИХОВУВАННЯ УМИСНОГО ВБИВСТВА ТА МОЖЛИВОСТІ АНАЛІТИЧНОЇ ПІДТРИМКИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

PĂTRU Alina Daniela……...193
ABORDĂRI MODERNE PRIVIND UTILIZAREA ȘI VALORIFICAREA URMELOR CRIMINALISTICE ÎN IDENTIFICAREA AUTORILOR INFRACȚIUNILOR VIOLENTE

РИБАЛКО Андрій, КОВКІНА Євгенія……197
ІМПЛІЦИТНІ ТА ГІБРИДНІ СПОНУКАЛЬНІ ВИСЛОВЛЮВАННЯ У ЦИФРОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТ СУДОВОЇ ПСИХОЛОГО–ЛІНГВІСТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

СТОЛЯРОВА Ірина, ПАГУРЕЦЬ Ольга, МАКАРОВА Олександра……203
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ РОЗШИФРУВАННЯ СПЕКТРІВ У СУДОВІЙ ЕКСПЕРТИЗІ МАТЕРІАЛІВ, РЕЧОВИН ТА ВИРОБІВ

DOI https://doi.org/10.32837/11300.33533

Кривоножко Ганна
кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, головний судовий експерт, Київське відділення Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України,
м. Київ, Україна,
ORCID: https://orcid.org/0000–0002–7635–541X,
e–mail: krgalina76@gmail.com

Собін Олексій
судовий експерт, Науково–дослідний центр судової експертизи у сфері інформаційних технологій та інтелектуальної власності Міністерства юстиції України, м. Київ, Україна,
ORCID: https://orcid.org/0000–0003–4653–5986,
e–mail: aksobin@yahoo.com

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ В ЕКСПЕРТНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗСЛІДУВАННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ ТА ЦИФРОВИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Анотація: Обґрунтовано модель використання ШІ та forensic–ПЗ: автоматизований пошук є лише орієнтацією, а висновок формує експерт після перевірки.

Ключові слова: ШІ, цифрові докази, кіберзлочини, forensic–ПЗ.

Kryvonozhko Halyna
Candidate of Technical Sciences, Senior Researcher, Chief Forensic Expert, Kyiv Branch of the National Scientific Center «Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute» of the Ministry of Justice of Ukraine,
Kyiv, Ukraine

Sobin Oleksii
Forensic Expert, Research Center for Forensic Examination in the Field of Information Technologies and Intellectual Property of the Ministry of Justice of Ukraine,
Kyiv, Ukraine

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND SPECIALIZED DIGITAL TOOLS IN EXPERT SUPPORT FOR THE INVESTIGATION OF CYBERCRIMES AND DIGITAL OFFENCES

Abstract: The thesis outlines a model for using AI and forensic software in digital examinations: automated search is preliminary, while the expert conclusion is made after verification.

Key words: AI, digital evidence, cybercrime, forensic software.

Постановка проблеми. Сучасна криміналістика та судова експертиза працюють у середовищі, де значна частина злочинної активності має цифровий вимір. Навіть коли подія відбувається у фізичному просторі, її підготовка, координація, фінансування або приховування можуть залишати цифрові сліди: листування, журнали доступу, платіжні операції, геолокаційні дані, медіафайли, хмарну синхронізацію, телеметрію БПЛА, блокчейн–транзакції, серверні логи та інші технічні артефакти.

Актуальність теми. Кіберзлочинність уже не зводиться до несанкціонованого доступу до комп'ютерної системи. Вона формує ширшу цифрову злочинну екосистему, у якій поєднуються фішинг, онлайн–шахрайство, атаки програм–вимагачів (ransomware), ботоферми, нелегальні цифрові сервіси, криптовалютні перекази, синтетичний deepfake–контент, автоматизовані акаунти, хмарні ресурси та засоби приховування мережевої активності. Звіти Europol фіксують посилення таких загроз через шифрування, проксі–інфраструктури та інструменти штучного інтелекту [5].

Нормативно–методична основа. Цифрові матеріали у кримінальному провадженні можуть набувати значення документів, речових доказів, додатків до протоколів, об'єктів експертизи або інших матеріалів, що містять відомості про обставини події. КПК України відносить до документів, зокрема, інші носії інформації, у тому числі комп'ютерні дані [1]. Закон України «Про судову експертизу» визначає експертизу як дослідження на основі спеціальних знань [2], а Інструкція № 53/5 передбачає застосування експертами методів, методик, стандартів, довідкової літератури та програмних продуктів [3]. Отже, програмний засіб або ШІ–модуль не замінює експерта, а є інструментом реалізації спеціальних знань.

Мета. Визначення місця штучного інтелекту та спеціалізованих цифрових інструментів у системі експертного забезпечення розслідування кіберзлочинів і цифрових правопорушень, а також формування моделі, за якої автоматизований пошук, класифікація та групування даних не підміняють висновок судового експерта, а лише створюють контрольований аналітичний шар для подальшої перевірки.

Цифровий доказ як частина екосистеми. У практичному експертному розумінні цифровий доказ – це не тільки файл, повідомлення або фотографія. Це може бути координата, часова мітка, запис у базі даних, транзакція, технічний стан пристрою, журнал підключення, мережевий запит, метадані зображення, запис камери, телеметрія БПЛА або лог хмарної синхронізації. Тому цифрову експертизу доцільно розглядати як роботу з екосистемою, а не з одиничним

файлом. Експерт має встановити джерело даних, спосіб їх отримання, цілісність, можливість повторення процедури, часові й технічні обмеження, а також зв'язок цифрового об'єкта з іншими даними.

Інструментальна основа дослідження. Спеціалізоване forensic–ПЗ забезпечує доступ до цифрових даних, криміналістичне копіювання, хешування, індексацію, декодування, фільтрацію, пошук, побудову часових ліній, аналіз логів, файлових систем, баз даних, мобільних пристроїв, хмарних джерел і формування технічних звітів. Будь–яке використання цифрових інструментів має бути описане так, щоб інший експерт міг перевірити вихідні дані, параметри обробки та логіку отриманого результату [3].

ШІ як допоміжний аналітичний шар. ШІ у цифровій експертизі доцільно розглядати як допоміжний аналітичний шар над первинними даними і спеціалізованим forensic–ПЗ. Його функціями можуть бути попередній пошук, OCR–розпізнавання тексту, speech–to–text, класифікація зображень, пошук схожих об'єктів, групування повідомлень, виявлення аномалій, побудова графів зв'язків і формування робочих гіпотез. Якщо система позначила об'єкт як релевантний або вказала на аномалію, це є лише сигналом для експертної перевірки.

Український інституційний контекст. Значення цієї проблематики підтверджується проведенням 29 серпня 2025 року в Одесі міждисциплінарної науково–практичної конференції «Цифрова ера розвитку судової експертизи», організованої Одеським науково–дослідним інститутом судових експертиз Міністерства юстиції України. У межах заходу було акцентовано на цифровій трансформації судово–експертної діяльності, впровадженні інноваційних технологій і ШІ, підвищенні об'єктивності та достовірності результатів експертиз, а також на тому, що остаточний висновок має залишатися за людиною–експертом. Окремо заступник Міністра юстиції України А. Гайченко визначив стратегічне впровадження ШІ в судово–експертну діяльність як напрям, що потребує практичних кейсів, оцінки результатів і подальшого методичного розвитку [4].

Кіберпростір і віртуальні активи. Експертне забезпечення розслідування злочинів у кіберпросторі дедалі частіше охоплює серверну інфраструктуру, хмарні ресурси, доменні ідентифікатори, мережеві журнали, криптовалютні гаманці, біржові акаунти, блокчейн–транзакції, транзакційні графи та позаланцюгові (off–chain) дані. FATF наголошує на ризик–орієнтованому підході до віртуальних активів і постачальників відповідних послуг [6]. Для експерта це означає, що блокчейн–адреса, транзакція або транзакційний граф не доводять особу власника без додаткових off–chain–даних і процесуального контексту.

Воєнний і defense–контекст. В умовах воєнного стану коло цифрових об'єктів розширюється за рахунок БПЛА, наземних роботизованих платформ, морських дронів, систем відеоспостереження, засобів радіоелектронної боротьби, OSINT–джерел, супутникових знімків, телеметрії та бойових журналів. 2U Tech Forum 2026 окремо виділяє інновації, народжені на полі бою, і вплив українського

бойового досвіду на еволюцію стандартів [7]. Для експертної практики це означає потребу не лише у впровадженні технологій, а й у здатності фіксувати, зберігати, досліджувати та пояснювати цифрові сліди їх використання у правосудді.

Типові ризики. Найнебезпечнішим методичним ризиком є сприйняття ШІ або спеціалізованого ПЗ як «чарівної кнопки», що автоматично створює доказ. У судово–експертному дослідженні такої кнопки не існує. Є первинний цифровий об’єкт, спосіб його отримання, процедура збереження, інструментальна обробка, аналітичне сортування, експертна перевірка і лише після цього – обґрунтований висновок. До основних ризиків належать хибна позитивна класифікація, неповнота індексації, непрозорість алгоритму, передача даних до неконтрольованих хмарних сервісів і автоматична атрибуція особи за одним цифровим слідом.

Запропонована модель. Доцільною є контрольована людино–машинна модель: надходження об’єкта і визначення меж доручення; збереження та криміналістичне копіювання; індексація і первинний аналіз; ШІ–попередня аналітика; експертна перевірка відібраних об’єктів за первинними файлами, метаданими, логами, хешами, часовими зонами і контекстом; перехресна верифікація іншим модулем або іншим програмним засобом; hostile review як критична перевірка альтернативних пояснень; складання письмового висновку з чітким відокремленням факту, висновку і припущення.

Висновки. ШІ та спеціалізовані цифрові інструменти є необхідною частиною сучасного експертного забезпечення розслідування кіберзлочинів і цифрових правопорушень. Вони дозволяють опрацьовувати великі масиви даних, виявляти потенційно релевантні об’єкти, структурувати цифрові екосистеми та зменшувати ризик пропуску важливих артефактів. Водночас автоматизований результат не є самостійним експертним висновком. Його доказове значення виникає лише після перевірки за первинними цифровими об’єктами, документування процедури, перехресної верифікації та методичної оцінки судовим експертом.

Перелік використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651–VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651–17

2. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038–XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038–12

3. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень : наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/z0705–98

4. Науково–практична конференція «Цифрова ера розвитку судової експертизи» в Одесі. ОНДІСЕ Міністерства юстиції України. 29.08.2025. URL: https://ondise.minjust.gov.ua/naukovo–praktichna–konferenciya–cifrova–era–rozvitku–sudovo%D1%97–ekspertizi–v–odesi/

5. Europol. The evolving threat landscape: how encryption, proxies and AI are expanding cybercrime. IOCTA 2026. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2026. DOI: 10.2813/5737847.

6. FATF. Updated Guidance for a Risk–Based Approach to Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers. Paris : FATF, 2021. URL: https://www.fatf–gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Guidance–rba–virtual–assets–2021.html

7. 2U Tech Forum 2026. Програма. URL: https://2utechforum.com/programa